

**Załącznik nr 1
do zarządzenia nr 8/2025
Wójta Gminy Nowodwór
z dnia 4 marca 2025 roku**

**Uchwała nr //2025
Rady Gminy Nowodwór
z dnia 2025 roku**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Nowodwór na lata 2025-2030

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.), art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917) oraz § 2 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480) – Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Nowodwór na lata 2025-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

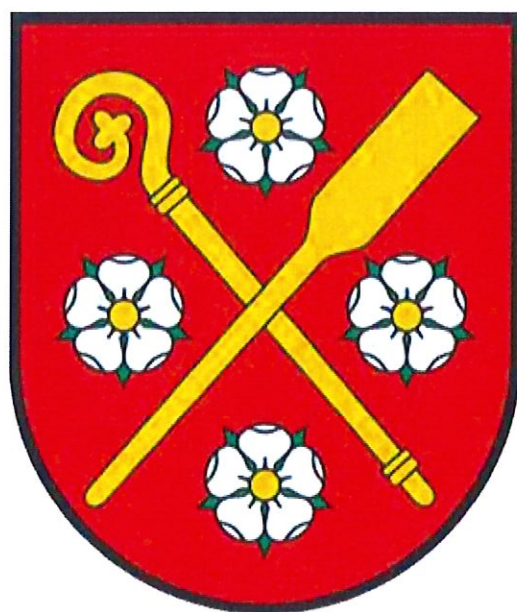
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowodwór.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Gminy**

Urszula Stachnio

załącznik do uchwały nr / /2025
Rady Gminy Nowodwór z dnia
2025 roku

**GMINNY PROGRAM OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA GMINY NOWODWÓR
NA LATA 2025 – 2030**

PROJEKT

Spis treści:

- 1. WPROWADZENIE- DEFINICJA ZJAWISKA**
- 2. CHARAKTERYSTYKA NARODOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO**
- 3. PODSTAWA PRAWNA**
- 4. DIAGNOZA LOKALNYCH ZJAWISK ZABURZENIA PSYCHICZNEGO**
- 5. CELE GŁÓWNE I CELE SZCZEGÓLWE PROGRAMU**
- 6. OCZEKIWANE EFEKTY I ANALIZA PROBLEMU WEDŁUG CZTERECH GRUP KATEGORII CZYNNIKÓW STRATEGICZNYCH (SWOT)**
- 7. ZASOBY INSTYTUCJONALNE**
- 8. KOORDYNACJA I ADRESACI PROGRAMU**
- 9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA**
- 10. MONITORING**
- 11. PODSUMOWANIE**

I. WPROWADZENIE- DEFINICJA ZJAWISKA

O znaczeniu zdrowia psychicznego dla człowieka mówi preambuła ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r., poz. 917), która określa, że zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa. Powyższa ustawa wskazuje również, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ponadto w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć fundacje, stowarzyszenia oraz inne organizacje społeczne, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe, jak również grupy samopomocowe pacjentów i ich rodzin oraz inne osoby fizyczne i prawne. W przypadku samorządu gminnego, ochrona zdrowia psychicznego polega przede wszystkim na realizacji działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy i wsparcia społecznego. Osoby z zaburzeniami psychicznymi doświadczają społecznego wykluczenia w różnych obszarach życia społecznego, nie wychodzą z domu, zrywają wszelkie kontakty ze znajomymi, przyjaciółmi. Zaczynają żyć z nieświadomością pewnych zmian, sytuacji, w których się znaleźli. Ich życie ograniczone zostaje do ścian ich własnego domu. Zauważa się, że są źle traktowani w społeczeństwie z powodu uprzedzeń, negatywnych postaw czy dyskryminacji. Izolacja, marginalizacja i stygmatyzacja niepełnosprawnych z powodu zaburzeń psychicznych nadal mocno zaakcentowana jest w małych środowiskach, w których zwykle wszyscy się znają i każdy o każdym wszystko wie. Zdrowie psychiczne oznacza brak objawów zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania. Bywa także określane jako harmonia w obrębie struktury osobowości, harmonia ze środowiskiem społecznym, dobre samopoczucie, zdolność do pracy, miłości i działalności twórczej. WHO opisuje zdrowie psychiczne jako stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty. Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego – jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z podmiotami leczniczymi udzielającymi świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. W związku z powyższym, konieczne jest stworzenie, na każdym szczeblu, systemu, który zapewni społeczności lokalnej właściwą profilaktykę, opiekę i leczenie, zapobieganie piętnowaniu i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi, udoskonalenie informowania oraz upowszechniania wiedzy na ten temat.

II. CHARAKTERYSTYKA NARODOWEGO PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Dnia 30 października 2023 r. wszedł w życie Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030. Przepisy mają na celu przede wszystkim zapewnienie kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, a także kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych.

W Programie wskazano oraz podano analizie dane obrazujące ilość osób, u których diagnozuje się zaburzenia psychiczne, formy opieki zdrowotnej sprawowanej nad chorymi. Z danych wyraźnie wynika niepokojąca tendencja wzrostowa. Tym samym w Programie podkreśla się konieczność podjęcia działań na rzecz zapewniania osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb, prowadzenie działań zapobiegających stygmatyzacji i dyskryminacji takich osób oraz monitorowanie i ocenę skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji Programu.

Zadania powyższe ujęto z rozróżnieniem kompetencji podmiotów mających je realizować, i tak na przykład do ministra zdrowia należy monitorowanie postępów wdrażania przez NFZ psychiatrycznej środowiskowej opieki zdrowotnej, skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy, do ministra sprawiedliwości zapewnienie osobom przebywającym w placówkach penitencjarnych wymiaru sprawiedliwości, w szczególności w ośrodkach dla młodocianych, dostępu do opieki psychiatrycznej i wsparcia psychologicznego, a do organów gminnych między innymi udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach, itd.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 określa strategię działań mających na celu:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Podmiotami biorącymi udział w realizacji Programu są ministrowie właściwi ze względu na cele Programu, Narodowy Fundusz Zdrowia, samorządy województw, powiatów i gmin.

W realizacji zadań wynikających z Programu mogą uczestniczyć również organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy

samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne podmioty, które zakresem swojej działalności obejmują cele i zadania Programu.

III. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego opracowany został na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483, ze zm.);
- 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.);
- 3) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2024 r., poz. 146, ze zm.),
- 4) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r., poz. 917);
- 5) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1670);
- 6) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (dz. U. z 2024 r., poz.1283, ze zm.),
- 7) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491),
- 8) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., ,poz. 1673)
- 9) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, ze zm.),
- 10) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939, ze zm.),
- 11) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dz. U. z 2024 r., poz. 44, ze zm.),.
- 12) załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023 – 2030 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2480).

IV. DIAGNOZA LOKALNYCH ZJAWISK ZABURZENIA PSYCHICZNEGO

Według statystyk zamieszczonych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego ponad 450 milionów światowej ludności cierpi z powodu zaburzeń psychicznych. O wiele więcej ma jednak problemy psychiczne. Ponad 27% dorosłych Europejczyków doświadcza przynajmniej jednego z przejawów złego stanu zdrowia psychicznego w ciągu roku. Podobnie sytuacja wygląda na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie systematycznie rośnie liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych. Epidemiologia chorób i zaburzeń psychicznych wśród

mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej została sporządzona na podstawie danych z Narodowego Funduszu

Zdrowia odnoszących się do liczby udzielonych świadczeń zdrowotnych z rodzaju opieka psychiatryczna i leczenia uzależnień, jak również na podstawie danych pozyskanych z Raportu badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostępu do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska”. Gmina Nowodwór nie dysponuje stacjonarnymi zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Obecnie nie ma rejonizacji i pacjent może leczyć się w dowolnej placówce na terenie kraju. Pacjenci najczęściej kierowani są do placówek funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego. Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w gminie Nowodwór jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne. W zakresie pomocy osobom chorym psychicznie na terenie powiatu ryckiego działają:

- Medivita
- Sanmed

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2025-2030 opracowany został na podstawie diagnozy społecznej. Głównym założeniem działań przyjętych do realizacji w ramach Programu jest umożliwienie jego adresatom zwiększenia kontroli nad zdrowiem psychicznym oraz jego polepszenie i podniesienie jakości życia. Odbywać się to będzie poprzez podnoszenie poziomu wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie korzystnego zachowania i stylów życia, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu i postaw zapobiegających ich powstawaniu, przeciwdziałanie nietolerancji, dyskryminacji i wykluczeniu osób cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz zapewnienie dostępu do poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Na potrzeby niniejszego Programu, przeprowadzono diagnozę środowiska lokalnego. Celem diagnozy było określenie liczby osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowodworze, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Domowej w Gminie Nowodwór, będących w obszarze zagrożenia zdrowia psychicznego, wykluczenia społecznego spowodowanego stanem zdrowia, przeżywających kryzys. Dane statystyczne na przełomie lat 2020-2023.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowodworze:

Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej:

Rok	Liczba świadczeniobiorców
2020	274
2021	220

2022	211
2023	220

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

Charakterystyka świadczeniobiorców z powodu przyznania pomocy przedstawia się następująco:
Główne powody przyznania pomocy w latach 2020-2023

Główne powody przyznania pomocy	2020		2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	94	327	86	299	75	248	70	242
Bezrobocie	32	116	20	68	15	42	12	42
Niepełnosprawność	55	168	47	132	43	117	40	116
Długotrwała lub ciężka choroba	47	135	37	89	31	71	26	57
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w prowadzeniu gosp. domowego	17	64	15	65	17	68	17	70
Alkoholizm	5	19	2	7	2	6	2	9
Przemoc w rodzinie	1	6	0	0	0	0	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	7	1	3	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze	1	1	0	0	0	0	0	0
Dom Pomocy Społecznej	4	4	3	3	1	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

Pomoc Społeczna udziela wsparcia i opieki niepełnosprawnym mieszkańcom gminy poprzez:

1. Opiekę Wytchnieniową - to wsparcie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa, dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponują czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację psychofizyczną, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Osoby niepełnosprawne korzystające z Opieki Wychnieniowej na terenie Gminy Nowodwór			
Rok	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych psychicznie	Liczba osób niepełnosprawnych fizycznie
2021	5	4	1
2022	14	2	3
2023	14	1	0

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

- Opiekę Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością – ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wspierania w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Program został uruchomiony w 2023 roku.

Osoby korzystające z Opieki Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością na terenie Gminy Nowodwór			
Rok	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych psychicznie	Liczba osób niepełnosprawnych fizycznie
2023	13	3	4

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

- Świadczenia pieniężne dla osób niepełnosprawnych – świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń rodzinnych na terenie Gminy Nowodwór					
Rok	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych po 18-tym roku życia	Liczba osób niepełnosprawnych przed 18-tym rokiem życia	Liczba osób niepełnosprawnych psychicznie po 18-tym roku życia	Liczba osób niepełnosprawnych psychicznie przed 18-tym rokiem życia
2020	107	73	34	11	10
2021	100	38	32	11	10
2022	103	69	34	12	15
2023	104	69	35	15	16

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

- Wspieranie osób starszych: Klubu Seniora „Druga Młodość”, którego celem jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym.

W ramach prowadzonych działań dla seniorów organizowane są m.in.

- zajęcia z psychologiem, które pomagają seniorom rozwiązać bieżące problemy społeczne oraz odbywają się zajęcia stymulujące procesy poznawcze i logiczne,

- zajęcia z fizjoterapeutą, które doskonaliły sprawność ruchową seniorów,
- zajęcia z zakresu terapii zajęciowej, na których prowadzone są warsztaty z arteterapii, ergoterapii i socjoterapii,
- w okresie wiosennym i letnim prowadzone są aktywne zajęcia ruchowe,
- ośrodek prowadzi działania polegające na wspieraniu i poszerzaniu niezależności i aktywności seniorów, pomocy w rozwiązywaniu ich problemów oraz pomocy w załatwianiu codziennych spraw,
- organizowane są również spotkania okolicznościowe i wyjazdy integracyjne.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowodworze

Zadania GKRPA:

1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy:
 - inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
 - inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,
 - podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży,
 - wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu.
5. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie:
 - organizacja i współorganizacja szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych,
 - prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

Czynności podjęte przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.		
Rok	Podjęte czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku leczenia odwykowego	Wystąpienie do Sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
2023	2	0

Źródło: Opracowanie własne GKRPA w Nowodworze

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań oraz monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Rok	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”
2020	15
2021	23
2022	13
2023	12

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowodworze

V. CELE GŁÓWNE I CELE SZCZEGÓLOWE PROGRAMU

1. Cel główny

Profilaktyka zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Cel szczegółowy

- 1) upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego kształtowanie postaw i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- 2) kształtowanie zachowań prozdrowotnych,
- 3) ochrona dzieci przed przemocą.

Lp.	Zadanie	Podmiot wykonujący	Termin realizacji	Miernik efektywności
1.	Opracowanie materiałów zawierających promocję zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem medycznych badań w tym zakresie	Szkoły Gminy	2025 - 2030	Ilość materiałów i liczba uczniów
	Organizowanie w szkołach działań z udziałem specjalisty z zakresu zdrowia psychicznego.	Szkoły	2025 - 2030	Liczba uczestników
3	Podnoszenie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego poprzez umieszczenie plakatów oraz ulotek w miejscach ogólnie dostępnych.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych OPS	2025 - 2030	Zwiększenie wiedzy nt. zdrowia psychicznego o 10%
	Prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych do odpowiednio wybranych grup docelowych, zgodnie z potrzebami i aktualną sytuacją epidemiologiczną, ze szczególnym uwzględnieniem osób w podeszłym wieku	OPS	Raz w każdym roku	Liczba osób uczestniczących w kampanii
	Uwzględnienie zagadnień związanych z ryzykiem	Gminna Komisja	2025 - 2030	Liczba osób

5	wystąpienia zaburzeń psychicznych u osób nadużywających alkoholu lub inne środki psychoaktywne	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		zapraszanych
---	--	--------------------------------------	--	--------------

2.Cel główny

Zapewnienie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi w ich środowisku zamieszkania i miejscu pracy.

Cele szczegółowe 2.1

Poradnictwo i konsultacje dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi, oraz ich rodzin

Lp.	Zadanie	Realizator	Termin wykonania	Wskaźnik efektywności
1.	We współpracy z rodzicami kierowanie na badania dzieci oraz młodzież, u których występują zaburzenia zachowania oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych do Poradni Psychologiczno Pedagogicznej	Szkoły	2025 - 2030	Liczba uczniów skierowanych
2.	Porady i konsultacje dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.	OPS, GKRPA	2025 - 2030	Liczba osób uczestniczących w poradach i konsultacjach
3.	Prowadzenie wczesnej diagnostyki i interwencji w zaburzeniach rozwoju u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym	Szkoły	2025 - 2030	Liczba dzieci objęta obserwacją
4.	Zachęcanie osób w podeszłym wieku do dalszego aktywnego uczestniczenia społecznego, kulturalnego, ekonomicznego i politycznego w życiu społeczeństwa, w tym integracja międzypokoleniowa	Organizacje zrzeszające seniorów, Szkoły Gminy Nowodwór, OPS	2025 - 2030	Liczba osób uczestnicząca w życiu społeczności lokalnej
P5.	Prowadzenie kampanii przeciw stygmatyzacji i dyskryminacji, adresowanych do pracodawców, szkół po to, aby zlikwidować	OPS, szkoły	2025 - 2030	Liczba osób uczestnicząca w kampanii/organizatorky i odbiorcy

	stereotypy, mity, kulturowe i błędne wyobrażenia o chorobie psychicznej			kampanii
--	---	--	--	----------

Cel szczegółowy 2.2

Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.

Lp.	Zadanie	Wykonawca	Termin realizacji	Wskaźnik efektywności
1.	Zapewnienie wsparcia i leczenia umożliwiającego ludziom chorym psychicznie pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia społeczności	OPS	2025-2030	Liczba osób korzystających ze wsparcia
2.	Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej	OPS	2025 – 2030	informacja

Cel szczegółowy 2.3

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Lp.	Zadanie	Podmiot realizujący	Termin realizacji	Wskaźnik efektywności
1	Prawne ustalenia dotyczące specjalistycznych usług opiekuńczych	OPS	2025 - 2030	Liczba osób
2.	Rozszerzenie w miarę potrzeb zakresu pomocy udzielanej przez podmioty powołane do pomocy rodzinom i udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych	OPS	2025 – 2030	Liczba osób
3.	Propagowanie i wdrażanie różnych form aktywności fizycznej dla osób starszych; jak np. ćwiczenie aerobiku lub innych	Klub sportowy	2025 – 2030	liczba osób

Cel szczegółowy 2.4

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

Lp.	Zadanie	Wykonawca zadania	Termin wykonania	Wskaźnik efektywności
1.	Kontakt osoby z zaburzeniami psychicznymi z pośrednikiem pracy w celu przedstawienia ofert pracy znajdujących się w rejestrach urzędu pracy	OPS	2025-2030	Liczba osób
2.	Współpraca Gminy w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach tworzenie warunków dla zwiększenia dostępności różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń	OPS	2025-2030	Liczba osób
3.	Prowadzenie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi kampanii ograniczającej tendencje do bierności, izolacji, wykluczenia i zależności instytucjonalnej	Szkoły, OPS, Partnerzy	2025-2030	Liczba osób uczestnicząca w kampanii/organizatorzy i odbiorcy kampanii/

Cel szczegółowy 2.5

Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

Lp.	Zadanie	Wykonawca zadania	Termin realizacji	Miernik efektywności
1.	Koordynowanie i monitorowanie Gminnego Programu Promocji Zdrowia Psychicznego	Pracownik Urzędu Gminy	2025 - 2030	Raport

2.	Przygotowanie i coroczna aktualizacja informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	OPS	2025 - 2030	Przewodnik
----	---	-----	-------------	------------

VI. OCZEKIWANE EFEKTY I ANALIZA PROBLEMU WEDŁUG CZTERECH GRUP KATEGORII CZYNNIKÓW STRATEGICZNYCH (SWOT)

Przewidywane efekty wynikające z realizacji Programu

1. Zwiększenie świadomości na temat profilaktyki i ochrony zdrowia psychicznego.
2. Reintegracja społeczna osób borykających się z problemem zaburzeń psychicznych.
3. Poprawa sprawności psychofizycznej oraz zmniejszenie liczby zachorowań.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca socjalna 2. Dostęp do świadczeń usług opiekuńczych 3. Dobrze funkcjonująca baza rekreacyjna (boiska, hale sportowe, siłownie napowietrzne) 4. Istnienie świetlic w każdej miejscowości 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak bazy lokalowej, mieszkań chronionych 2. Uzależnienia, przemoc, bezrobocie, kryzysy rodzinne, brak wzorców 3. Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów 4. Długie oczekiwanie na konsultacje medyczne
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywność osób chorych 2. Przełamywanie stereotypów w społeczności 3. Rosnąca świadomość zdrowego stylu życia 4. Wzrost świadomości w zakresie chorób psychicznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone środki finansowe 2. Niechętnie zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi 3. Niska świadomość w sferze chorób psychicznych 4. Postawy społeczne

VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowodworze,
- 2) Szkoły Gminy Nowodwór,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowodworze,
- 4) Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rykach
- 5) PUP w Rykach
- 6) NFZ- Lublin,

- 7) PFRON- Lublin,
- 8) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Rykach,
- 9) świadczeniodawcy usług medycznych prowadzący działalność w dziedzinie ochrony zdrowia na terenie Gminy Nowodwór – NZOZ „Medivita”
- 10) związki zrzeszające emerytów i rencistów,
- 11) stowarzyszenia lokalne.

VIII. KOORDYNACJA I ADRESACI PROGRAMU

1. Koordynację wykonania zadań prowadzi Wójt Gminy Nowodwór.
2. Adresatami programu są mieszkańcy Gminy Nowodwór Zadania GPOZP są kierowane zarówno do dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, jak też do ich rodzin i do mieszkańców zdrowych oraz wykonawców Programu.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program jest realizowany środkami pochodzącymi z:

- 1) budżetu Gminy Nowodwór,
- 2) NFZ,
- 3) PFRON,
- 4) przychodów świadczeniodawców usług medycznych,
- 5) środków finansowych partnerów Programu,
- 6) budżetu Unii Europejskiej.

X. MONITORING

1. Monitoring Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Nowodwór na lata 2024-2030 będzie oparty na gromadzeniu danych statystycznych opartych na miernikach efektywności poszczególnych celów strategicznych w danym roku kalendarzowym, w tym poszczególnych podmiotów uczestniczących w realizacji programu.

Wójt Gminy przedkłada Radzie Gminy Nowodwór sprawozdanie z wykonania zadań i działań Programu, po zakończeniu jego realizacji w danym roku budżetowym, w ramach raportu o stanie Gminy.

2. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych,
- 2) liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych,
- 3) liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy,
- 4) ilość materiałów promujących zdrowie psychiczne,
- 5) liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych.

XI. PODSUMOWANIE

W ostatnich latach uległ zmianie pogląd środowiska psychiatrycznego w zakresie leczenia i opieki nad chorymi psychicznie. Odchodzi się od leczenia pacjentów w dużych szpitalach na rzecz leczenia i opieki w środowisku pacjenta. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego nakłada na samorządy lokalne tworzenie systemu środowiskowego wsparcia dla chorych psychicznie i ich rodzin. System taki powinien zawierać szeroki wachlarz usług świadczonych zarówno przez instytucje pomocowe jak i działające na terenie samorządu organizacje pozarządowe. Pozyskiwanie środków finansowych przez instytucje i organizacje społeczne pozwala na realizację różnorodnych form oparcia społecznego wobec osób niepełnosprawnych. Szczególnie ważnym aspektem tych działań jest realizowanie programów edukacyjnych, służących tworzeniu pozytywnego wizerunku osoby chorej psychicznie w społeczeństwie oraz upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu. Realizacja programów zakłada między innymi aktywizację chorych psychicznie, poprawę realnych warunków życia i powrót na rynek pracy. Duże znaczenie ma profilaktyka zaburzeń psychicznych, która powinna obejmować dzieci i młodzież, szkół i jednostek pomocy społecznej. Wsparcie środowiskowe chorych psychicznie i ich rodzin przynosi korzyści ekonomiczne i społeczne. Skoordynowane działania wielu podmiotów, a więc opieki zdrowotnej i jednostek pomocowych ma na celu zapobieganie nawrotom choroby i obniżałoby koszty leczenia i opieki nad chorym.

W tworzeniu środowiska wspierającego dużą rolę odgrywa społeczność lokalna i podejmowanie inicjatyw oddolnych. Płaszczyzną działań w obszarze pomocy społecznej powinna być szeroko rozumiana współpraca wszystkich podmiotów posiadających wiedzę, doświadczenie, kompetencje i zasoby w pracach nad wyrównywaniem szans i włączaniem osób niepełnosprawnych w życie społeczeństwa.